

BUBBELWANDELING

BUBBELWANDELING IN HET MOOIE EN GEZELLIGE MECHELEN, CORONAPROOF MET WEETJES EN LEUKE ANEKDOTES, DE BETEKENIS VAN DE GEVELS EN GEDENKSTENEN.

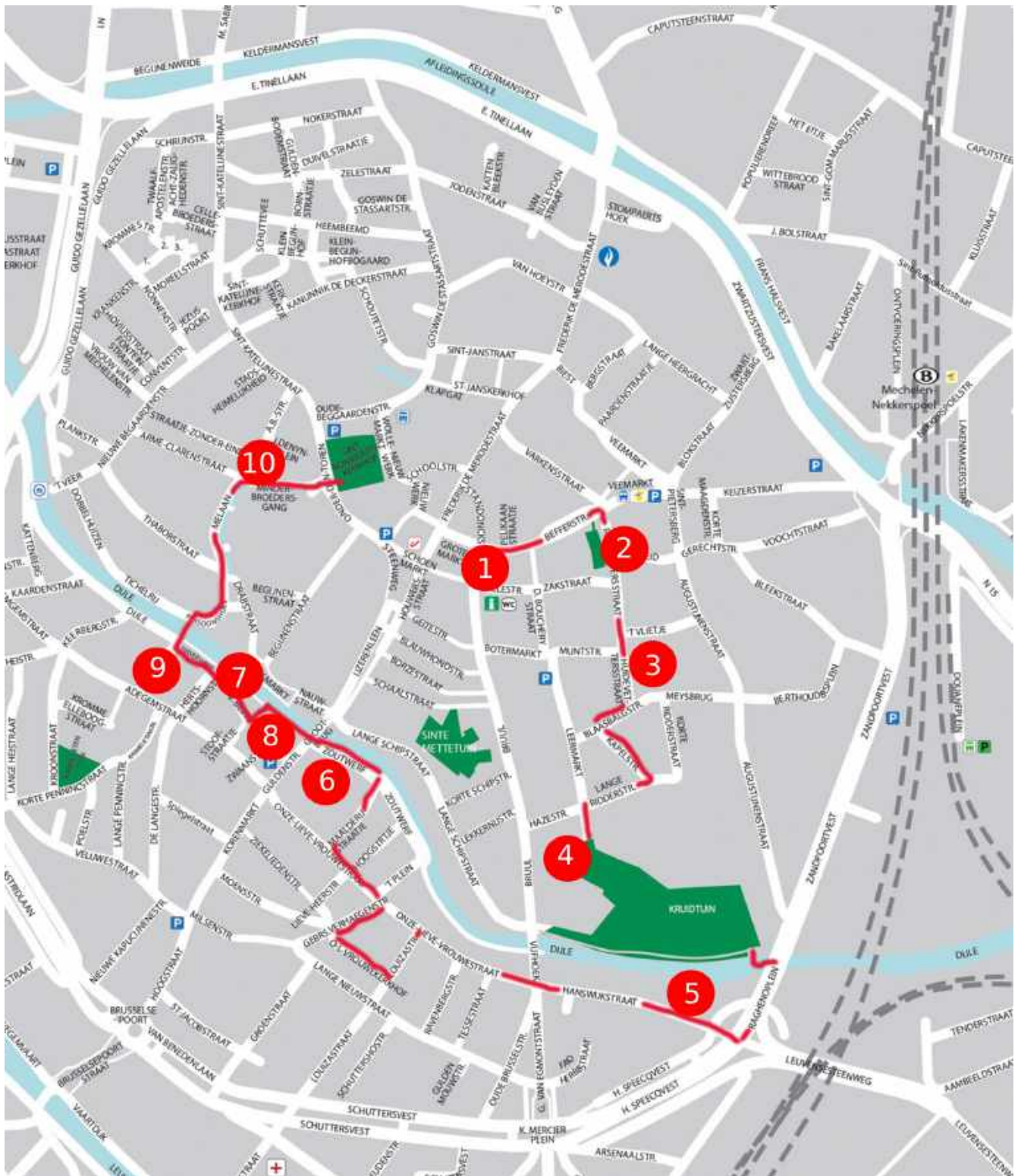
HOE WERKT HET?

Deze wandeling duurt ongeveer 2 uur. Naargelang je interesse kan je een stukje overslaan.

- In het *rood en schuin* gedrukt enkele opdrachten.
- In het **blauw en vetgedrukt** de route.
- In het gewoon lettertype uitleg over de gevels en standbeelden.

WAT NEEM JE MEE?

Desinfecterende gel, mondneusmasker, je corona buddy, water en een versnapering, je mobiele telefoon of een fotoestel, kledij en voorwerpen naargelang de weersomstandigheden (seizoenskledij, regenjas, paraplu, zonnebril, zonnecrème).

START!

Op de Grote Markt aan het stadhuis

Stadhuis

In feite vind je hier 3 stadhuisen: het mooie 13/14de eeuwse schepenhuis (nu dienst toerisme, naast het standbeeld van Margaretha Van Oostenrijk maar is niet zichtbaar vanuit dit oogpunt) was ooit het eerste stadhuis en werd later zetel van de Grote Raad, de hoogste beroepsrechtbank van de Nederlanden. Daarom gebruikte men vanaf de 15de eeuw het huis "den Beyaert", het huidige postkantoor, als stadhuis en dat tot 1914. Het derde en huidige stadhuis was oorspronkelijk één gebouw : de 14de eeuwse lakenhalle. Maar aan die oude lakenhalle is er wel wat veranderd in de loop der eeuwen. Nu bestaat dit complex uit 2 delen . We bespreken die van links naar rechts als je met je gezicht naar het 3de stadhuis staat.

STADHUIS

Nummer 1: Het Stadhuis (2 delen)

Deel 1 van het stadhuis

Het Paleis van de Grote Raad*

Omdat het oude schepenhuis te klein werd voor de Grote Raad besloot men een nieuw gebouw voor deze instelling te bouwen. Men sloopte de linker gevel van de oude lakenhalle op de Grote Markt en in 1526 startte de bouw van een laatgotisch paleis. Een ontwerp van de familie Keldermans (een familie van bouwmeesters). Die boden altijd een totaalconcept aan: zowel het ontwerp, de uitvoering en de levering van bouwmaterialen. Zij bezaten een eigen steengroeve en een atelier in Mechelen aan de Dijle, waarlangs zij hun bouwmaterialen vervoerden. De plannen, tekeningen, berekeningen en kennis werden van generatie op generatie doorgegeven. Daardoor leken de ontwerpen sterk op elkaar: Sint-Romboutstoren en zijn wat kleinere versie, de Sint Lieven monster toren in Zierikzee en de Sint-Jacobstoren in Antwerpen zijn van hun hand en dat is zeer herkenbaar. Zij werkten ook veel in Zeeland en het indrukwekkende stadhuis van Middelburg is maar één van de vele realisaties van deze creatieve familie. Nu fungeert het gebouw als feest-, trouw- en raadzaal.

Zoek Keizer Karel op zijn troon.

Keizer Karel werd geboren in Gent. In het begin van de 16de eeuw werd hij opgevoed door zijn tante Margaretha Van Oostenrijk. Bij ons staat Keizer Karel vooral bekend als de Keizer in wiens rijk de zon nooit onderging. De bouw van het Paleis valt in 1546 deels stil omdat Keizer Karel niet over de brug kwam met de beloofde 6 000 gulden als bijdrage voor de bouw. Maar vooral door de gevolgen van de ontploffing van de Zandpoort in 1546, toen in gebruik als buskruitmagazijn, die een groot deel van de stad vernielde. Met meer dan 200 doden en honderden gekwetsten kan, je die ramp best vergelijken met de tragische explosie in Beiroet (augustus 2020). De stad had geld nodig voor de heropbouw en dus vielen de werken stil. Eeuwenlang bleef hier op de hoek een slordig onafgewerkt gebouw achter dat in de periode 1900-1911 eindelijk werd voltooid volgens de originele bewaard gebleven plannen van de Keldermansen. Oorspronkelijk zou de post in dit gebouw onderdak vinden, maar uiteindelijk bereikte de stad een akkoord, zij ruilden hun 2de stadhuis (den Beyaert) in voor het nieuwe complex en de post vestigde zich in het oude stadhuis. En zo is het nog steeds. Wat met de raadsleden van de Grote Raad zul je dan vragen? Die bleven resideren in het oude schepenhuis, maar in 1616/1617 betrokken zij het "Hof van Savoye", het paleis van de in 1530 overleden landvoogdes Margaretha Van Oostenrijk.

foto: Jan Smets

Deel 2 van het stadhuis

Lakenhalle met Belfort: veertiende-eeuws gotisch met een barokgevel uit de 17de eeuw.

De lakenhandel dateert uit de 14de eeuw (handel en textielproductie). De lakennijverheid was heel belangrijk voor vele Vlaamse en Brabantse steden. De beginperiode van de 'Mechelse draperie' is te situeren in het midden van de 12de eeuw. De nijverheid was grotendeels afgestemd op de export. Het centrum van het hele handeltje was de lakenhal. Vóór 1311 stond hier een bouwwerkje voor de lakenhandel. Het gebouw met een onafgewerkte Belforttoren staat op de lijst van het Unesco-wereldcultuurerfgoed samen met de andere Belforten in België en Frankrijk. Het Mechels belfort werd niet helemaal afgewerkt zoals gepland. De Mechelaars deden nochtans de moeite om de reis naar Brugge te ondernemen met het idee om een belfort 'à la façon de Bruges' neer te zetten. De 100-jarige oorlog en het daaruit volgende geldgebrek beletten de afwerking van de toren. Let ook eens op de vele figuurtjes die je vindt onder de boogjes onder de kroonlijst. Zoals reeds gezegd werd in 1526 de noordkant afgebroken om er het Paleis van de Grote Raad te bouwen. Vandaar het asymmetrische gebouw. Het onafgewerkte belfort was multifunctioneel, want in de 16de eeuw werd het een gevangenis en dat kan je zien aan de tralies voor de ramen.

Zoek op de Grote Markt een gedenksteen ter hoogte van brasserie 'Den Amitié'.

De oude gevangenis (het Steen) :

De juiste plaats hiervan werd ontdekt tijdens archeologische graafwerken voor de aanleg van de ondergrondse parking. Het Steen werd in de 16de eeuw afgebroken. De gevangenen worden vanaf dan achter de tralies gezet in het belfort dat eveneens 'Het Steen' werd genoemd. Deze gevangenis werd uitgebaat door een privépersoon die in ruil voor een pachtsom de gevangenis voor eigen gewin mocht uitbaten.

Hoe het er aan toeging in die oude gevangnissen lezen we hier:

De sociale verschillen in de gevangenis waren groot. Zo was er de 'poorterskamer' boven het gelijkvloers, en op de 2de verdieping de gevangenis voor de armere Mechelaars. De persoon die in de eerstgenoemde 'kamer' terecht kwam, moest eerst een borg betalen aan de kastelein. Voor niet-Mechelaars werd een hogere som aangerekend!

Als de entree betaald was aan mijnheer-cipier moest voor de verdere onkosten apart worden betaald. Een bed kostte extra. Eten moest betaald worden. 'All-in' bedroeg 7 stuivers per dag (voor dit bedrag werkte in die tijd een metsersgezel drie dagen lang ...).

Wie niet kon rekenen op de financiële steun van familie of vrienden, moest maar verhuizen naar het goedkopere deel van Het Steen.

Op de 2de verdieping was men voor voeding en onderhoud geheel afhankelijk van giften van welwillenden. De kastelein kreeg van de stad wel een bedrag van één stuiver om de arme gedetineerden te onderhouden, maar deze som was eigenlijk te klein. Deze mensen kregen het overschot van het eten uit de poorterskamer, maar moesten het verder stellen met aalmoezen uit de daarvoor door het stadsbestuur bevestigde 'aalmoezenbus' aan de buitenkant van de gevangenis. Wel mochten deze gevangenen op zon- en feestdagen onder begeleiding bedelen in de Sint-Romboutskathedraal.

Ontsnappingen waren schering en inslag door de gebrekkige infrastructuur, de cipier die een oogje dichtkneep ... Gevangenen mochten ook veel bezoek ontvangen en medicijnen of boeken laten bezorgen. Bij geweld in de nor, keek de kastelein de andere kant op. De oudste gevangene werd de 'provoost van Het Steen' genoemd en sprak recht over kleine geschillen.

Reglement van de gevangenis:

- enkel getrouwde mannen mochten intieme contacten hebben met hun partner binnen de muren van Het Steen
- geen prostituees
- geen vertier of andere oneerlijke spelen waren verboden. Leuk detail: bij het archeologisch onderzoek werden veel dobbelstenen gevonden. De 2 voogden, aangesteld door de schepenbank, zagen dus niet alles.

Zoek de dieren bovenop de gevels.

Vroeger hadden de huizen geen huisnummers. Je kon huizen herkennen aan namen van huizen. Soms had een huis geen naam en dan zei men bijvoorbeeld het huis naast Den Engel of naast De Witte Vos.

We verlaten de Grote Markt via het Paleis van de Grote Raad en gaan richting Huis van de Mechelaar. Sla rechtsaf naar de Rik Wouterstuin. Ter hoogte van Befferstraat 38, sla je dus rechts af de tuin in vóór je aan Veemarkt komt.

Nummer 2: Rik Wouterstuin

Dit is een stadstuintje dat in 2016 werd geopend. Het is een ode aan de vliet en aan Rik Wouters.

Rik Wouters (Mechelen 1882 - Amsterdam 1916) stamt uit een familie van de Mechelse houtsculpteurs. Het maken van Leeuwenkopjes voor kasten ruilt hij al snel in voor 'huiselijke zorgen' en kleurige landschappen. Vanaf 1912 breekt hij artistiek door met zijn schilderijen en beelden waarin hij speelt met licht en kleur. In de tuin werd een vlietje** opengelegd: een lange vijver verbeeldt de oude loop van de vliet. Naast de vliet is een speelzone met daarin speelelementen voor jonge kinderen. Achterin de tuin zie je een zelfportret buste van Rik Wouters.

Er staat op het Sint Romboutskerkhof in Mechelen ook een beeldhouwwerk waarvoor zijn echtgenote en muze Nel poseerde, namelijk 'Huiselijke Zorgen'. In zijn kunst zijn steeds persoonlijke elementen terug te vinden. Hij is een twintigste-eeuwse beeldhouwer-schilder, aanhanger van de fauvisme-groep van artiesten die gaat reageren op de kunststromingen van hun tijd. Hij is expressionist, impressionist en luminist. Veel van Wouters' werk vind je in Brussel Antwerpen en Amsterdam. Hij stierf reeds op 34 jarige leeftijd. Grafisch kunstenaar Gijs Vanhee heeft een opvallende muurschildering gemaakt, geïnspireerd op Wouters' 'Zot Geweld'. De lijnen van dit werk vind je met een beetje fantasie terug op de muurschilderingen van Gijs Vanhee.

Herken je Wouters' werk in het werk van deze moderne kunstenaar op de muur in de tuin?

We gaan verder richting De Vleeshalle over het bruggetje via de andere ingang/uitgang (naar rechts).

Zoek in de Rik Wouterstraat op je linkerkant een gevelsteen met het woonhuis van Rik Wouters.

De kunstenaar Rik Wouters woonde 10 jaar bij zijn ouders in de Rik Wouterstraat 41-43. Deze tuin is een oase van rust.

Nummer 3: De Vleeshalle

Concept 'Shop-Taste-Meet' brengt mensen samen in een uniek historisch kader van 'De Vleeshalle', een oude markthal gebouwd in 1881. Prikkel je zintuigen! Er is een uitgebreid aanbod van eten: Italiaanse, Spaanse, Vietnamese, Griekse, Ierse, Oosterse en de lokale ambachtelijke keuken. Centraal is er gelegenheid om je drank te bestellen.

Op de Ijzerenleen (in het centrum van de stad Mechelen) stond eeuwenlang een Vleeshuis. Stadsarchitect Victor Louckx ontwierp in 1881 de nieuwe Stedelijke Vleeshal, een driebeukige hal met brede bovenlichten. Slagers boden hier hun koopwaar aan. Vroeger bouwde men hallen zodat de verkoop van handelswaren in betere omstandigheden kon gebeuren. In deze hallen waren vanaf eind 19de eeuw tot 1965 115 vleesbanken. Dan is het stopgezet. De functie van het gebouw is nog duidelijk merkbaar. De Vleeshalle is gegroeid uit de Mercado weekends, georganiseerd door de Mechelse sp.a.

Ga er even naar op zoek.*****

De markthal deed in de jaren 80 ook nog dienst als stempellokaal. Je ziet recht over de vleeshalle ook het complex Clarenhof met weer een vliet die door de site van Het Clarenhof loopt. Vroeger verbond ze de Melaan met de Dijle. In 2009 werden op deze plaats de resten opgegraven van middeleeuwse leerlooierijen. De leerlooiers gebruikten het water om de huiden te wassen.

Als je het paadje van de vliet door het Clarenhof uitkomt, ga je naar links in de Blaasbalgstraat, daarna direct rechts in de Kapelstraat. Op het einde zie je voor je het Gouden Leirhuys.

Zoek het GOUDEN LEIRHUYS. In welk jaar werd het gerestaureerd?

De Vlaamse Dienst Speelpleinwerking is hier gehuisvest. De gedraineerde gronden van 'De Ham' vormden door de nabijheid van de Dijle en de watermolens een ideale locatie voor de leerlooiers en later voor de goudleerfabrikanten. Het Gouden Leirhuys was zeker sinds 1647 in handen van de goudleermakers en herbergde zelfs de laatste ateliers. Hoewel het in 1876 naar toenmalige inzichten werd gerestaureerd, bleven heel wat achttiende-eeuwse elementen behouden. Het pand is niet beschermd.

Ga nu naar rechts in de Lange Ridderstraat en dan naar links de Pitzemburgstraat in. We gaan door de ingangspoort en houden halt in de kruidtuin aan het standbeeld van Dodoens.

Nummer 4: Kruidtuin

Als je goed kijkt naar het ontwerp van dit stukje van de kruidtuin in De Kruidtuin, of in de volksmond Botanique genoemd, zie je dat dit gedeelte is ontworpen volgens hopbladeren. Dit deelproject schetst een klimplant, namelijk hop. Je ziet de hopbellen, slingerende ranken en het kenmerkend blad. De bladeren doen dienst als zitbanken.

Wat zijn de basisingrediënten van bier?***

Deze kruidentuin wordt bewaakt door dé grote Mechelse kruidenspecialist **Rembert Dodoens**. (1517-1585)

Een kopje lindethee om geen schaapjes te moeten tellen, een glaasje kamillethee bij buikpuin, een muntbonbon voor een vlotte spijsvertering of een laagje goudsbloemzalf als je huid jeukt ...

Rembert Dodoens was een van de grootste kruidenkenners van de 16de eeuw en schreef een 'Cruydenboek'. Een ware goudmijn voor oma's en opa's op zoek naar een doeltreffend middeltje tegen jicht**** of hoge bloeddruk. Vandaag de dag snellen wij naar de apotheek, maar vroeger probeerde men de kwaaltjes de wereld uit te helpen met kruiden. Zo gek veel is er trouwens niet veranderd. De meeste van onze moderne medicijnen worden nog steeds gemaakt op basis van kruiden.

Je kan nu naar de uitgang gaan door het park. Doorkruis het park voorbij de vijvers. Als je de steile helling wil beklimmen, de Kruidtuin uit, en rechts afslaats, kom je op een brugje naast de Volmolen.

Dit houten gebouwtje is het enige nog min of meer intacte overblijfsel van een 16de eeuws complex met 7 watermolens, ooit het grootste watermolencomplex in de Nederlanden. Vanuit dit gebouw regelde men onder meer de waterstand van de Dijle en kon men de verschillende molens bedienen. Van op het brugje zien we in een dicht gemetste boog nog een metalen luik, waar de vliet Melaan uitmondt in de Dijle. Talrijke verbouwingen hebben in het verleden plaatsgehad, de laatste renovatie dateert uit 2013. In het gebouw vind je nog steeds het mechanisme dat de waterschotten bediende. De Volmolen heeft nog gewerkt tot in het jaar 1907. Het is de enige Mechelse watermolen die de tand des tijds heeft doorstaan.

Nummer 5: Hanswijkbasiliek
Sla verder rechtsaf en neem een kijkje in de Hanswijkbasiliek.

Ken jij de Hanswijkprocessie? . In 2023 viert deze processie haar 750-jarig bestaan.

Hier vind je de bekende Mechelse dame, Maria van Hanswijk, met het kindje Jezus in haar armen. In hun met goud en zilver geborduurde gewaden zien ze er op hun paasbest uit. Heel lang geleden kwam Maria op een schip langs de Dijle Mechelen binnen gevaren. Plots gaf Maria een teken. Maria moest en zou op deze plek blijven. Het schip kon pas verder varen nadat Maria aan land was gebracht. Deze kerk werd daarna gebouwd als 'Huis voor Maria'.

In 1272 werd Mechelen geteisterd door de pest. De wanhopige inwoners van de stad kwamen op het briljante idee om het Mariabeeldje al biddend door de stad te dragen. Wonder boven wonder, de kwalen hielden op. Sindsdien wordt deze 'Dame' elk jaar in een kleurrijke processie door de Mechelse straten gedragen.

Loop verder de Hanswijkstraat af.

Aan de gouden schaar tussen de huizen nummer 33 en 35 lag ooit een waterstraatje. In de Middeleeuwen bezat Mechelen wel meer van die straatjes die uitgaven op de Dijle. Bijzonder handig bij brand wanneer bluswater moet worden aangevoerd. Omdat er nog geen brandweerwagens waren, vormden de mensen één lange rij en gaven van op de oever van de rivier emmers water door om de brand te blussen. Water was niet alleen nodig om branden te blussen, maar ook om bier te maken, om kleren te wassen, om te koken, om leer te looien...

Op het einde van de Hanswijkstraat steek je de vijfhoek over en neem je de Onze-Lieve-Vrouwstraat.

Bruul: belangrijke verbinding tussen het station en de Grote Markt. Het is een belangrijke winkelstraat. Hier waren vroeger heel veel cinema's, dans- en feestzalen ...

Wandel naar de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk.

Stap de kerk binnen en ga op zoek naar het schilderij van Pieter Paul Rubens.

De Wonderbare Visvangst gaat over Jezus die voorbij een groot meer komt. Er liggen 2 boten aangemeerd. Op de oever zijn enkele vissers die netten aan het spoelen zijn. Jezus stapt op één van de vissers toe en vraagt hem om het meer in te lopen en zijn netten uit te zetten om te vissen. Verbaasd vertelt deze visser, die Simon heet, dat hij de hele nacht op het meer doorbracht zonder ook maar iets te vangen, maar toch roept hij zijn vrienden bijeen om hem te helpen. De netten zijn nog maar nauwelijks uitgezet of ze zitten al barstensvol met vis. De lieden van het Mechelse visverkopersambacht bestelden dit kunstwerk waarop ze hun beroep vereeuwigd wensten te zien..

Loop de kerk uit en zet je tocht verder langs de Onze-Lieve-Vrouwstraat tot aan het Maalderijstraatje op je rechterkant. Op de hoek van de 'Pizzaservice'.

Tot vijftig jaar geleden stonden op deze plek bloemmolens en werd hier flink wat afgemaald. Nog vroeger bevonden zich hier een olieslagerij (fabriek waar olie geperst wordt uit zaden) en een zeepziederij (fabriek waar zeep wordt gemaakt). Niet verwonderlijk trouwens dat beide bedrijven de nabijheid van de Dijle opzochten. Ze hadden het water nodig om de lichters (schip waarmee ladingen uit grotere schepen naar de oever worden gevoerd) met granen of grondstoffen (onbewerkt ruw materiaal) vlakbij de fabriek te laten aanmeren.

Nummer 6: Zoutwerf

Het Maalderijstraatje voert je naar de Zoutwerf. Sla linksaf.

Op deze kade legden in de Middeleeuwen de schepen aan die zout naar Mechelen brachten. De drie prachtige huizen die een eindje verderop de zoutwerf staan, hebben elk een naam. Het 1ste (houten) huis heet De Steur, het 2de (houten) huis heet De Waag en het 3de is De Zalm .....

Dit is het ambachtshuis van de Visverkopers en werd rond 1530 gebouwd in een toen nieuwe stijl : de renaissance. Samen met de gevel van het paleis van Margaretha van Oostenrijk is dit het eerste voorbeeld van de renaissancestijl in de Nederlanden.

Kijk naar de gevel van het gebouw. Wat merk je op?

Dit huis moet zijn gebouwd voor mensen die iets met water hadden: een zeemeermin op de blauwe voordeur, een reusachtige zalm ...

De Steur en De Waag hellen iets meer naar de straatkant over. Het was een manier om de onderzijde van de gevels te beschermen tegen de regen, wat in vochtige streken als deze zeker geen overbodige luxe was. Deze huizen bevonden zich middenin een havenbuurt. Soms moesten zware lasten van op de kade naar de zolderverdieping worden gehesen en dan was het inderdaad niet slecht dat de lagergelegen verdiepingen ietsje meer naar binnen lagen en dus ook minder gemakkelijk beschadigd konden worden. De zalm heeft rondgezwommen in de Dijle. Nu is dit niet meer het geval. Zalmen zoeken stromend water op terwijl het water van de Dijle stilstaat. Dat is al sinds 1900 toen men besliste de stroming van de rivier rond de stad te leiden om het gevaar op overstromingen en epidemieën te verkleinen. Vanaf dan werden ook de meeste vlieten gesaneerd door ze te overwelfen of dempen.

Neem het Dijlepad en wandel naar de Lamotsite.

Lang geleden trok je voor een grondige wasbeurt naar het badhuis. Mannen en vrouwen gingen samen baden en van het één kwam het ander natuurlijk ... Naast een wasbeurt kon je hier ook een afspraakje regelen met één van de meisjes van plezier die er hun vaste stek hadden. In sommige culturen trekken mensen nog steeds naar de hamam of het badhuis. Bij ons vind je nog maar zelden badhuizen en dan meestal op veel plaatsen waar moslims wonen. Zij brachten deze traditie naar België mee (natuurlijk zonder meisjes van plezier). In zo'n badhuizen ontmoetten mensen elkaar om de laatste nieuwtjes uit te wisselen en gezellig wat bij te kletsen. Een beetje zoals een café, maar dan in het water.

Nummer 7: Lamotgebouw

Dit imposante gebouw is nu een congres- en erfgoedcentrum met 8 multifunctionele zalen die genoemd zijn naar bekendheden uit Mechelen bijvoorbeeld Herten Aas, Begijnzolder, Verloren Zoon, Beethovenkelder ...

Heb je een smartphone bij de hand? Zoek dan zeker even deze Mechelse bekendheden op via Google.

Vroeger brouwden de gebroeders Lamot er hun bier totdat multinational InBev in 1981 alles overnam. Het begin van het einde ...

Loop in de Van Beethovenstraat omhoog.

Lodewijk Van Beethoven:

In deze straat woonden de grootouders van Ludwig van Beethoven. Hun huis stond daar waar nu de balie van het Novotel is, maar het werd in 1930 afgebroken voor de uitbreiding van brouwerij Lamot. Grootvader Lodewijk van Beethoven werd in Mechelen gedoopt in de Katelijnekerk op 5 januari 1712. Hij kreeg vanaf 6-jarige leeftijd een muzikale opvoeding als koorknaap in de koraalschool van het Sint-Romboutskapittel. Vanaf zijn 14de kreeg hij een opleiding in het orgelspel in de Sint-Romboutskathedraal. Hij werkte daarna als zangmeester van het kapittel Sint-Pieter in Leuven en werd in 1732 plaatsvervangend dirigent van het koor van de Sint-Lambertuskathedraal in Luik, waar hij werd opgemerkt door de keurvorst van Keulen. Deze vroeg hem om bassist te worden aan het hofkoor van de keurvorst in Bonn. De vader van Lodewijk, en tevens de overgrootvader van Ludwig van Beethoven, was geboren en getogen in Mechelen. Hij maakte carrière in Bonn, trouwde er en zijn kleinzoon kreeg de naam van zijn Mechelse bomp: Lodewijk ofte Ludwig. De achternaam van de wereldberoemde componist Ludwig van Beethoven bevat het woordje 'van' en niet 'von'. Dit heeft Ludwig te danken aan zijn Mechelse voorouders. En wat mooi is: er leven nog zowat 140 Van Beethovens in België waarvan twee trots de naam Ludwig dragen.

Nummer 8: De Pekton

Deze mooie houten gevel is meerdere malen afgebroken, verhuisd en weer opgebouwd. Vandaag staat het gebouw er volledig heropgebouwd terug, maar heeft buiten de arduinen vensterbanken het nog weinig authentieks. Het zeventiende-eeuwse huis stond oorspronkelijk op de hoek van het Stoofstraatje maar tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het bijna volledig verwoest. In 1943 werd het gebouw geklasseerd om zijn historische en archeologische waarde, het werd volledig afgebroken en verplaatst naar de overzijde van het straatje om meer ruimte te maken voor de brouwerij maar gaandeweg verdween het toch weer. In 1953 werd het opnieuw opgebouwd onder de leiding van de bekende Mechelse architect Jos Chabot maar op een andere locatie, dit een beetje verder op de hoek van het Zwaanstraatje en de Van Beethovenstraat. Toentertijd bevond zich in de Beethovenkelder van de Pekton een feest- en fuifzaal waar mening Mechels jongeling over de vloer kwam.

Tot het opnieuw werd afgebroken. Maar sinds 2011 werd het heropgebouwd en is er een biercafé. Delen van de oude pekton zijn in de nieuwe verwerkt en ook de houten gevel ging niet verloren, het oorspronkelijke ontwerp bleef, maar is gemoderniseerd in zijn materialen.

Lamot:

De geschiedenis van de familie Lamot begint in 1801 wanneer Jan Baptist Lamot te Boom een brouwerij sticht, met name "De Rolaf". Zijn beide kleinzonen Richard en Charles Lamot kopen in 1855 een brouwerij aan de Van Beethovenstraat en stichtten er de "Brouwerij De Kroon", bestemd voor het brouwen van bieren van hoge gisting. In 1874 stichtte Richard Lamot een nieuwe brouwerij in de Drabstraat onder de benaming "De Dijle", terwijl Charles brouwerij "De Kroon" behield. In 1904 werd brouwerij "De Plein", gelegen op de hoek van 't Plein en de Zoutwerf, geannexeerd. Voortaan was er sprake van "Brouwerij De Kroon-De Plein". Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd al het koperen materiaal en een deel van de houten vaten aangeslagen door de Duitse bezetter om er noodbruggen mee op te richten. Bijgevolg werd de toenmalige installatie vervangen door ijzeren machines. In 1922 werd de brouwerij geleidelijk aangepast voor het brouwen van bieren van lage gisting. In 1924 fuseert men met brouwerij "De Rolaf" van Boom. Vanaf 1927 wordt het "Brouwerij Lamot Ltd". Sindsdien kende de firma een grootse uitbreiding. Tussen 1935 en 1970 werden niet minder dan dertien brouwerijen opgekocht. Anno 1960 zullen ze de frisdrank Colibri in het leven roepen en die werd meteen een succes. In 1970 spreken we van "Bass Belgium N.V."; door een fusie met Groep Bass Charington. In 1981 overgenomen door Piedboeuf, later Inbev. Bij een saneringsoperatie werd Lamot in 1994 gesloten.

Loop langs het water de haverwerf af. Sta stil aan het eerste T-Punt.

Dit huis, '**Bergen-op-Zoom**' genaamd, was ooit het legendarische café Herten Aas van Frans Croes.

Zoek gedenksteen op de grond.

Het centrum van de provobeweging in België was in Mechelen. In café Herten Aas (1967) verzamelden kunstenaars, alternatievelingen en progressieven. Dit café werd ook wel het uithuilcafé voor de flowerpower-generatie genoemd. Hippies en provo's kwamen hier een pint drinken en een sigaretje 'smoren'. Herman De Koninck droeg er zijn eerste gedichten voor. De provobeweging staat ook wel bekend als 'Kabouterbeweging'. Frans Croes kreeg een eretitel als Godfather van de Mechelse subcultuur. Ze hadden lange haren, droegen roze puntmutsen en hielden ook ludieke acties. Door b.v. bijvoorbeeld zakjes frisse lucht uit te delen als protest tegen de toenemende milieuverontreiniging of flesjes stinkend Dijlewater uit te delen. Of ze staken de draak met het 'klootjesvolk' op artistieke wijze.

Aan het bronzen standbeeldje van De Gidsenbond kan je volgend gedicht voordragen:

“De Manenblussers

Er stond een boerke 's avonds laat te Mechelen gans alleen op 't straat

De toren van de Sint-Romboutskerk

Die stond daar hoog en stoer en sterk

En door de galmgaten heen,

Zag het boerke dat er licht in scheen

Hij schrok en riep : iedereen aan de kant

hop burgers hop de toren brandt

En toen ontwaakte gans de stee

En ieder bracht een emmer mee

En blussen deden ze met spoed

En goten water in de gloed

Maar hoe zij sloofden uur na uur

Tot plots een man in 't licht ging staan,

en riep: "houd op, het is de maan".

En toen ging gans de stede weer terust,

en Mechelen had de maan geblust!”

Sta stil als je links van je 3 opvallende 'huizekes' ziet.

Nummer 9: De drie 'huizen' van links naar rechts:

Het linker huis, genaamd 'Sint-Jozef', draagt het jaartal 1669 in de gevel. Het is vermoedelijk even oud als de twee andere, maar kreeg in 1669 een nieuwe barokke gevel. De 2 anderen dateren van rond 1520-1525 en zijn laatgotisch.

Het middelste huis met de prachtig gesculpteerde houten gevel, heet "in den verloren zoon" (de parabel van de verloren zoon staat uitgebeeld in het bas reliëf boven de ingangdeur), maar wordt algemeen 'de Duiveltjes' genoemd omdat er drie saterfiguren boven de ingangdeur staan.

Het 3de (hoek) huis heeft een prachtige gevel en heet het "Aards Paradijs" "ofte " 't Paradijske'. Je ziet inderdaad Adam en Eva die uit het Aards paradijs worden gejaagd in de reliëfs in de boogvelden boven de ramen. Bovenaan zie je 2 wapenschildjes op het huis. Wapenschilden waarop een ruitvorm met de punt naar boven prijkt, zijn voor dames. Dit is het wapen van Eleonora, de zus van Keizer Karel. Op het andere schild ontdek je horizontale lijnen die verklappen dat het schild bij een man hoorde. Dit schild is van Keizer Karel zelf.

De Kraanbrug

Volgens de stadrekeningen was er zeker tot 1509 over de Dijle, ter hoogte van de huidige Kraanbrug, uitsluitend een doorwaadbare plaats. In 1509 wordt door het stadsbestuur het huis van Jan Weyns gesloopt omdat het in de weg stond voor het vervoer van personen en goederen. Er werd een houten brug gebouwd. Het middendeel moest wel opgehaald worden om de boten door te laten varen. Meer dan 50 jaar later begon men een stenen brug te bouwen (met beweegbare houten middelstuk).

Tot in 1887 stond hier een enorme kraan, een tredmolen, om de schepen die hier aanmeerden te lossen en te laden. Om de kraan te doen werken, moesten mensen in de reuzenwielen van de kraan lopen. Die arbeiders werden de 'kraankinderen' genoemd. Geen paniek; het waren geen kinderen. Dit waren kleine potige mannetjes die omwille van hun gestalte dit werk makkelijker konden doen.

Verder kan je over deze volkse buurt wel een film maken. Elk jaar werden er 3 tot 4 zomerdagen lang geburenkermissen gehouden. Je kon zaklopen, koordtrekken, worsten bijten en ook 'om ter schoenst kaffedrinken'.

Alleen dames konden zich voor de wedstrijd 'om ter schoenst kaffedrinken' (om ter elegants koffiedrinken) inschrijven. Op de ochtend ervoor poetsten de deelnemers nauwgezet de stoep voor hun gevel en fleurden hun vensterbanken op met slingers of bloemen. Ze plantten er een tafeltje neer, dekten het zorgvuldig met hun mooiste tafelkleed en hun meest kostbare koffiekopje, trokken hun mooiste jurk aan en gingen tenslotte zitten wachten op de heren van de jury.

De heren trokken van tafeltje naar tafeltje, controleerden of de kandidate een beschaafd gesprek kon voeren én de beslissende proef: kijken hoe elegant je koffie kan drinken. De dame die op de meest verfijnde manier haar kopje leegdronk, won de wedstrijd.

Steek de kraanbrug over en ga naar rechts. Dan kom je aan een vliet, de Melaan.

De Melaan was niet alleen de grootste vliet van de stad, het was ook een van de laatst zichtbare vlietjes in de stad dat gedempt werd in 1913. Vanaf 2007 kan je weer slenteren langs het water. Als de ramen van het conservatorium openstaan krijg je achtergrondmuziek.

Wandel voorbij het muziekconservatorium richting Wollemarkt, passeer dan even langs de 'Cellekens'.

Nummer 10: De Cellekens

Dit is een uniek historisch monument. Oorspronkelijk was het een gratis opvangtehuis voor alleenstaande behoeftige vrouwen.

De prachtige binnentuin brengt de drie vleugels in U-vorm samen. Het Conventshuis staat centraal met links en rechts de typische huisjes met rondboogdeuren, opgetrokken in 1854. Elk deurtje gaf oorspronkelijk toegang tot 2 kleine kamers met bed, kast, stoel en tafel. Aan deze kleine cellen dankt de instelling haar naam.

Na een lange periode van leegstand restaureerden de nieuwe eigenaars, kunstenares Mariette Teugels en haar man fotograaf Herman Smet, 'De Cellekens'. Ze krijgen daarvoor de prestigieuze Europa Nostra prijs. In de nieuwe tuin zie je werken van haar. De kunstenares maakt vooral bustes en beelden van dieren en figuren.

Je kan daarna naar de Grote Markt waar we de wandeling begonnen of via de Begijnenstraat naar de Vismarkt voor een ijsje of een drankje.

Openingsuren

- Voor alle openingsuren: visit.mechelen.be
- Hanswijkbasiliek : in de zomerperiode alle dagen van 13 uur tot 17 uur , in de winterperiode tot 16u (check de website)
- OLV over de Dijke kerk: idem maar gesloten op woensdag (check de website)

Verklarende woordenlijst

- * De Grote Raad was het hoogste rechtscollege tijdens de Habsburgse monarchie
- **Vlietje: dit is een waterloop. Vroeger liepen de vlietjes dwars door de stad.
Je had heel wat vlietjes: Heergracht, Duivelsvlietje, Vuilgracht, Melaan, Greppe, Vliet IJzerenleen, Koolvliet, Vleeshouwersvliet, Vlietje Bruul, Verversvliet, Gracht, Vlietje Leermarkt, Klem ...
- ***basingrediënten bier: hop water gerst en gist
- ****pijn aan de gewrichten
- ***** de 2 rundskoppen op de gevel

Bronnen:

- <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/3717>
- <http://dekerjeuzemecheleir.be/>
- Wikipedia
- <https://www.mechelenblogt.be/2009/03/achter-tralies>
- <https://www.mechelen.be/rik-wouterstuin>
- Mechelen telt je stappen. Boekjes van de Dienst Toerisme Mechelen
- Gedicht van De Manenblussers ingezonden door Isidoor
- Stadsgids Rudi De Mets, gekend van de Plezante Wandelingen die hij samen met Ferre Uytterhoeven verzorgt
- Gids voor oud en groot Mechelen van Marcel Kocken